

Frantziako Gizarte Segurantzak defizita duelarik ospatu du bere 50. urtemuga

Diru sarreraren eta gastuen arteko aldeak 120 miliar liberako zuloa eragin du

Frantziako Gizarte Segurantzak sortu zeneko 50. urtebetzea ospatu zuen atzo. Herritarren arteko elkartasunean euskarritutako gizarte babespen sistema hau egoera larrian dago gaur egun, 120 miliar liberara iristen den defizita duelakoz eta lan egiten dutenen eta ez dutenen arteko desoreka handituz doalako.

ALLANDE SOKARROS / BAIONA

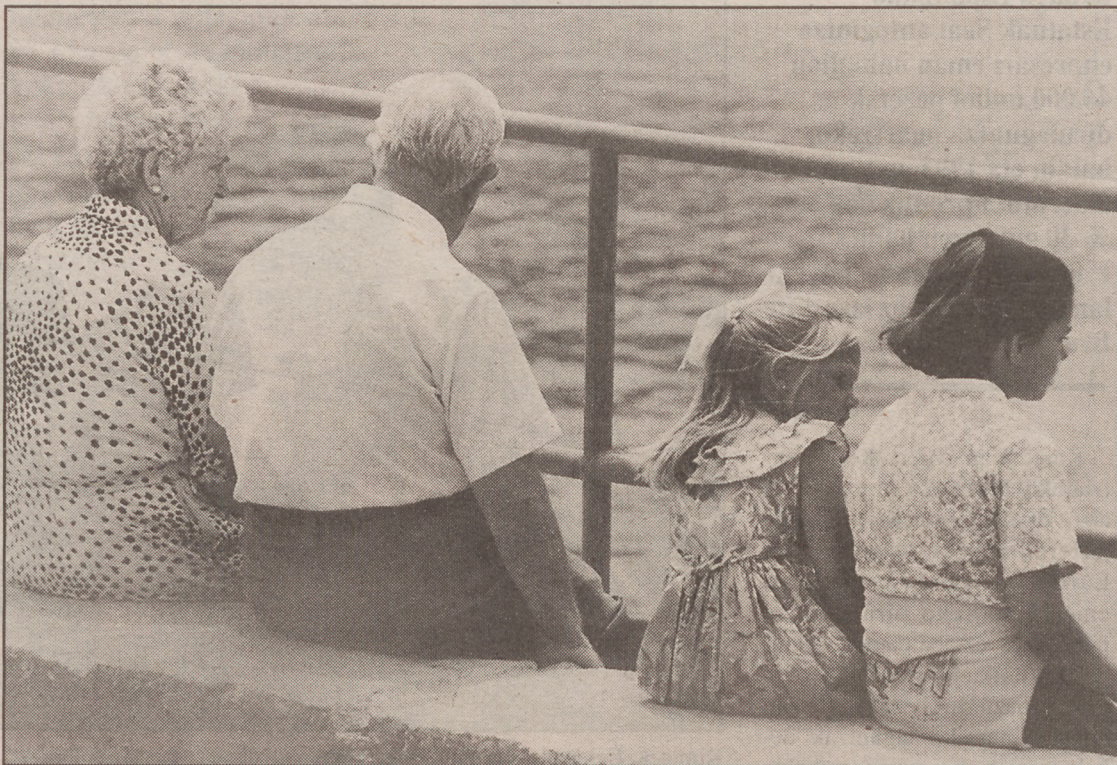
Jacques Chirac Errepublikako lehendakariak parte hartu zuen atzo La Sorbonnako fakultatean, Parisen, Gizarte Segurantzaren sorreraren 50. urteurrena ospatzearren egin zen mintegian. Gisa horretan, Frantziako presidentek argi utzi zuen gizarte babespenaren betekizuna daukan erakunde honen garrantzi handia. Datu batek bakarrik azal dezake inportantzia hori, hau da, Gizarte Segurantzaren aurrekontuak 1.108 miliar liberara igoko dira aurten eta Frantziako Estatuarenak, berriz, 1.487 miliar liberakoak dira 1995. urterako. Alabaina, bion arteko diferentzia nabaria da; izan ere, Estatuaren aurrekontuak zergek eta tasek osatzen dituzte eta Gizarte Segurantzarenak, aldiz, enpresari eta langile mota guztien kotizazioek, salbu nekazariak.

Hain zuzen ere hortxe dago erakunde sozialak gaur egun duen arazo larriaren koska, hots, 1994-1995. urteak batera kontatuz jasaten duen 120 miliar liberako defizit itzela. 1995eko kontuak bakarrik hartuz, 55,9 miliar liberara iritsiko dira galarak.

Egoera latz honen eragileak bi fenomeno direla erran daiteke, alde batetik langabeziaren hein handia eta bizi-esperantzaren handitzea. Lehenak gutxitu egin ditu lan egiten dutenen kotizazioetan bakarrik oinarritutako diru sarrerak, eta gaur egun erretiratu edo lan egiten ez duen baten saria 2,25 langileren kotizazioek ordaintzen dute. Egoerak ez badu hobera egiten, 2010. urtean kotizazio emaitzaren tasa 1,9rat jaitsiko da.

FINANTZABIDE BERRIAK AURKITU

Bizi-esperantzaren gora egiteak, berriz, osasun eta erretiro kutxetako gastuen ugaltze handia eragiten du. Hau nabaritzen da, bereziki, gaixotasun gastuen etengabeko gehiketan; esate baterako, 1950. urtean frantses herritar batek 946 libera erabiltzen bazituen bere

Erretiratu eta pentsionista baten soldata 2,25 langileren artean ordaintzen dute.

XOUSE SIMAL

osasunerako, 11.540 libera gastatu zituen 1994. urtean, liberaren balio ezberdinak kontuan hartuta. Gogoan hartzeko da, noski, 1945. urtean hamar milioi frantziarrek jasotzen bazuten Gizarte Segurantzaren babespena, 46,8 milioi direla aurten, eta bizi-esperantza, gizonkien eta emaztekien datu ezberdinak bateratuz egindako batez bestekoa 63 urtetik 77 urtera igo dela azken 50 urte hauetan.

1967. urtean Georges Pompidou lehen ministroaren Gobernuak agindu zuen Gizarte Segurantzaren hiru kutxa autonomotan zatitzea, hots, osasuna, erretiroa eta familia. Hauetatik bakoitzak

ahalegin behar zuen bere finantzak orekatzeko, baina erretiro eta familia kutxen kasuan hori gauzatzea lortu bada ere osasuneko galeretan ibili da ia beti. Gaur egun, hiru kutxek defizitak dituzte, hots, 31,5 miliar libera osasunarenak, 12,8 miliar erretiroenak eta 11,6 miliar familierenak. Azken honi dagokionez, azpimarratu behar da hasieratik enpresari eta ugazaben kotizazioek bakarrik hartzen dituela; beste bi kutxak, aldiz, langileen eta enpresarien kotizazioez finantzatuak dira. Dena den, Gizarte Segurantzaren diru sarreraren % 75 lan arlotik datoz eta hemen dago, hain zuzen, gaurko egoe-

raren korapilo bat, lanaren esparrua murriztuz doalako.

Horiek horrela, Gizarte Segurantzaren finantza egoera sendotzeko neurrien artean, Jean Arthuis Ekonomia ministroak aipatu du orain dela gutxi mailegu berri bat abian jartzea eta erretiro kotizazio tasen gehitzea. Beste planteamendu bat litzateke 1990eko abenduan Michel Rocarden Gobernu sozialistak finkatutako Gizarte Kontribuzio Hedatua (CSG) errentetan oinarritutako zergaren tasa ugaltzea. Nolahi ere, arazoari konponbideak finkatu aurretik, kontultazio zabala antolatu gogo du Alain Juppereko Gobernuak.

Moruroan 1980. urtean arraildurak aurkitu zituztela jakiteak zalantzak areagotu ditu

PARIS

Moruroan eta Fangataufan egindako proba nuklearrek atoloiaren egitura bolkanikoan hainbat arraildura eragin zituztela kaleratzeak zalantza jarri du berriz leherketa nuklearren segurtasuna. Frantziako Defentsa Ministerioak gezurtatu egin du lur azpiko leherketak ingurugiroarentzat kaltegarriak direla eta dena «kontrolpean» duela dio.

«Le Monde» egunkariak herenegun arratsaldean kaleratu zuenez, 1980an frantziar militarrek egindako mapa batek «garrantzi handiko arraildurak» erakutsi zituen Moruroan. Berri horrek baieztu egingo lituzke hainbat zientzilarik proba hauen segurtasunari buruz dituzten zalantzak, hau da, leherketek eragiten dituzten arrailduren bidez

erradioaktibitatea itsasora edo airera igaro daitekeela. «Le Monde-k» erakutsitako mapan Moruroako atoloiaren zati batean arraildura luze bat azaltzen da eta beste zenbait zentrotik aldeetara. Inguruko itsasoa «oso kutsatua» dagoela erakusten du mapak. Moruroatik 40 kilometro eskasera dagoen Fangataufari buruz ez dago daturik, orain arte zientzilarik independenteek ezin izan baitute bisitatu. Atoloi hau erabiltzen du Frantziako Armadak leherketa nuklear handienak egiteko, azkena joan den igandean bertan. 1945ean Hiroshimako baino 185 aldiz indartsuagoa leherdarazi zuten frantziarrek.

«ENGAINATZEKO BORONDATEA DUTE»

«Berriro ere arlo zientifikoa eta ekologikoan kontrolpean dagoen

egoera guztiz dramatizatzeko unea bizi dugu», ziurtatu zuen herenegun Frantziako Defentsa Ministerioak «Le Monde-k» bere edizioa kaleratu bezain pronto. «Moruroako atoloiaren hausturak ager daitezkeela esateak fedetarra eta engainatzeko borondatea erakusten du», Defentsaren arabera. Proba nuklearrak mila metrora lur azpian egiten dira, eta leherketak kristal bihurtzen du inguruko basaltua. Erradioaktibitatea kristal horretan harrapatutik geratzen dela eta ezin dezakeela ihes egin ziurtatu du Defentsa Ministerioak.

«Azken hamar urteotan egindako kontrolek erakutsi dute Moruroako eta Fangataufako atoloiak ez daudela mehatxupean, egitura basaltikoa; milaka metro duena sakoneran, oso konpaktua baita» dio agiriak.

LABURREAN

FORENSEEK ez dakite Anabel Segura nola hil zuten

Anabel Seguraren gorpuzkinak asteburuaz geroztik aztertu duten forenseek ia ziurtasun osoz hildakoa gazte madrildarra dela esan dute, baina ezin izan dute nola hil zuten erabaki. Anabelen gorpuaren hezurrik besterik ez dituzte eta hauetan ez dute heriotza zerk eragin zuen erabakitzeaz aztarnarik aurkitu. ADNren proba egitean ziurtatu ahal izango da, zalantzarik gabe, hildakoa bahitutako gaztea dela.

HIRU emakume inkomunikaturik daude Lyonen

Ustez Khaled Kelkalen «taldetxoko» kideak ziren hiru emakume atxilotu zituen herenegun Poliziak Lyongo Parilly Bron auzunean eta atzo inkomunikaturik zeuden komisaldegian Laurence Le Vert epaileak galdekatzearren zain. Epaile honek Karim Koussa Kelkalen laguntzailea «gaizkile elkarreko kide» izateaz eta «agintari publikoen ordezkariak hiltzen saiatzeaz» akusatu du.

DENDEN ordutegi librearen alde dira hirutik bi

Hiru espainiarretatik bi dendak edozein ordutan irekitzea eta itxtearen alde daude, atzo Espainiako Kontsumitzaileen Batasunak (UCE) kaleratutako inkestak erakusten duenez. Ordutegi librearen aldekoek diotenez, era honetara lan egiten dutenek aukera gehiago izango lituzkete erosketak egiteko. Erosketen erdiak supermerkatuetan egiten dira eta % 36 auzoko denda txikietan.

EHUN egun bete dira Cordon desagertu zela

Publio Cordon enpresaria bere etxe inguruan korrika ari zela bahitu zutenetik 100 egun bete ziren atzo eta horregatik Previsia bere enpresako 500 langileek bost minutuko geldialdia egin zuten atzo. Poliziak uste du oraindik bahiketa bere gain hartu zuen GRAPoren esku dagoela, talde honen izenean hitz egin zuen batek dagoeneko askatu dutela ziurtatu bazuen ere.